

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno studentky:	Jana Hovorková
Téma práce:	Náhradní mateřství v evropských zemích
Rozsah práce	111 stran (cca 161 normostran)
Datum odevzdání práce:	15. 7. 2020
Vedoucí diplomové práce:	doc. JUDr. Josef Salač, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Náhradní mateřství je tématem nepochybně aktuálním, jemuž se zejména ve světové odborné literatuře dostává stále více pozornosti. V českém právu přitom jeho výslovná úprava prakticky chybí. Jde nicméně také o téma z pohledu praktické aplikace práva a soukromoprávních vztahů spíše okrajové. Pro účely diplomové práce jej proto lze považovat za vhodné v případě, že práce přináší podnětný příspěvek k diskusi, případně nahlíží na téma ze zajímavé perspektivy. Tento požadavek diplomantka naplnila.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma práce je středně náročné. Vzhledem k prakticky absentující přímé právní úpravě v České republice vyžaduje identifikovat zákonná ustanovení, která jsou pro praxi surrogátního mateřství významná, není ovšem potřebná příliš detailní „technická“ analýza. Spíše je nutné porozumět kontextu předmětných norem a to ideálně v jejich teleologických i širších právně politických a etických souvislostech. Konečně diplomantkou zvolený

komparativní přístup vyžaduje porozumění vybraným zahraničním právním úpravám v kontextu předmětných právních řádů.

3. Formální a systematické členění práce

Text je přehledně a jasně členěn, jeho struktura je výsostně logická, jednotlivé pasáže na sebe systematicky navazují. Práce je rozdělena do šesti kapitol, kdy je postupováno od obecného k zvláštnímu. Diplomantka nejprve představuje samotný pojem náhradního mateřství, jeho modely a fungování, aby dále přiblížila jeho stěžejní právní a etické problémy. Ve dvou komparativních kapitolách je představena právní úprava samotného náhradního mateřství (v Německu, Španělsku, Francii, Portugalsku, Velké Británii a na Ukrajině) i statusových práv narozeného dítěte a určování rodičovství (ve Francii, Itálii a Německu, přičemž diplomantka se zabývá rovněž postojem Rady Evropy a orgánů EU). Autorka dále představuje českou právní úpravu dopadající na problematiku surogátního mateřství a v závěrečné kapitole přináší návrhy *de lege ferenda* na regulaci v českém právu. Některé kapitoly jsou vhodně zakončeny shrnutím dílčích závěrů či poznatků.

4. Vyjádření k práci

Práce je po odborné stránce s ohledem na požadavky kladené na práci tohoto stupně spíše nadstandardní. Rozsahem se jedná o práci dlouhou. Diplomantka vypracovala komplexní analytické a komparativně zaměřené pojednání o zvoleném tématu. Poznatky z analýzy zahraničních právních úprav jsou přitom skutečně použity jako (alespoň rámcové) inspirační zdroje pro navrhovanou budoucí podobu regulace v České republice. Dále oceňuji, že diplomantka do práce výrazně zakomponovala svá vlastní kritická hodnocení a návrhy *de lege ferenda*. Práce je psána výstižným jazykem, který se vyhýbá nadbytečným „zkrášlovacím“ formulacím, takže celý (značně velký) rozsah práce je naplněn relevantním obsahem.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Splněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Není důvod pro pochybnosti o samostatném postupu diplomantky při vypracování práce. V práci jsem nenašel žádné známky

	plagiátorství.
Logická stavba práce	Struktura práce je výsostně logická a z formálního hlediska vhodná.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce se zdroji i citacemi je kvalitní (ačkoli místy, zejména v první kapitole, by bylo vhodné důkladnější ozdrojování pojednávaných skutečností, jakkoli chápu, že některá z nich mají spíše shrnující povahu). Diplomantka využila solidního množství pramenů zahrnujících právní předpisy (včetně německých, španělských, francouzských, portugalských, britských a ukrajinských a rovněž dokumentů mezinárodního práva), odbornou literaturu a judikaturu (včetně zahraniční judikatury a několika rozhodnutí ESLP). Použitá literatura přitom zahrnuje velmi reprezentativní zastoupení cizojazyčných (především anglických a španělských) zdrojů. Ocenění zasluhuje vysoký počet poznámek pod čarou, kterých je v práci vhodně zařazeno 268.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Práce je prostoupena kvalitní analýzou zvoleného tématu.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Grafická úprava práce je dobrá.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková i stylistická úroveň práce je dobrá, práce je čtivá a srozumitelná. Práci nezatěžují zásadní gramatické chyby (pouze zcela výjimečné překlepy). S právní terminologií diplomantka pracuje správně.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k ústní obhajobě s předběžným hodnocením výborně.
---	---

Rozved'te prosím blíže Váš názor na argument odpůrců náhradního mateřství, kteří v něm spatřují principiální komodifikaci člověka (bez ohledu na to, zda se narodí dítě zdravé, či nikoli).

Jaké nástroje byste v rámci svých *de lege ferenda* návrhů považovala za vhodné a dostačující pro kontrolu, že nedochází ke skrytým excesivním plněním náhradní matce a tedy fakticky ke komerční surogaci (viz s. 104)?

V Praze dne 31. 8. 2020

oponent